

PRVÝ ŠTÁT STREDOVEKÝCH SLOVÁKOV

Dovoľujem si ponúknuť vám digitálnu verziu knihy Dejiny Slovenska a Slovákov v časovej následnosti dvoch tisícročí od slovenského kňaza Milana Stanislava Ďuricu. Je to z dôvodu, že málo ľudí pozná históriu Slovenska i pravdu, ktorá je základom katolíckej viery. Ježiš Kristus sám o sebe hovorí, že je Cesta, Pravda a Život. Dopočuľa som sa o tejto knihe už dávnejšie a kúpila som si ju. Keď som sa dozvedela, že páter Ďurica mal podozrivú návštevu od polície, ktorej sa nepáčilo, že píše pravdu, rozhodla som sa vytvoriť digitálnu verziu jeho knihy, ktorá bude rozdelená na 9 častí. Každú časť si budete môcť samostatne stiahnuť, podľa toho, ktoré historické obdobie vás práve zaujíma.

1. SLOVENSKO V STAROVEKU
2. POČIATKY SLOVENSKEJ ŠTÁTNOSTI
3. PRVÝ ŠTÁT STREDOVEKÝCH SLOVÁKOV
4. VLASTNÁ CIRKEVNÁ ORGANIZÁCIA A LITURGICKÝ JAZYK
5. SLOVENSKO V UHORSKOM KRÁĽOVSTVE
6. SLOVENSKO V ČESKO-SLOVENSKEJ REPUBLIKE
7. OBNOVENIE SLOVENSKEJ ŠTÁTNOSTI – PRVÁ SLOVENSKÁ REPUBLIKA
8. SLOVENSKO OPÄŤ V ČESKO-SLOVENSKU
9. DRUHÁ SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Online verzia: <https://creativesuzi33missionlearning.wordpress.com/dejiny-slovenska-a-slovakov>

Táto digitálna i online verzia obsahuje len písomný text. V prípade, že sa vám páči, môžete si fyzickú knihu aj s obrázkami objednať vo Vydavateľstve Lúč.

KRÁTKY ÚRYVOK K PRVÉMU VYDANIU OD AUTORA

Pomôcka na doplnenie a opravu doteraz používaných učebníc a príručiek tam, kde je to potrebné. Nie je možné tu zaznamenať všetky historicky dôležité fakty, ktoré sa odohrali v priebehu dvoch tisícročí. Je tu to, čo má priamy súvis s dejinami Slovenska a Slovákov, a to s osobitnou pozornosťou na tie skutočnosti, ktoré dokazujú a potvrdzujú prastarú etnogenézu slovenského národa, neprerušenu kontinuitu jeho osídlenia na území Slovenska aspoň od druhej polovice prvého tisícročia po Kristovi až po súčasnosť a najmä hlboké historické korene jeho štátnosti, ktorá napriek nepriaznivým mocenským a politickým okolnostiam sa vždy udržala v jeho pamäti a prejavovala sa v rozličných obdobiach historického vývinu takým spôsobom, aký bol práve v súlade s európskymi myšlienkovými prúdmi a konkrétnymi možnosťami dosiahnutia národných túžob a uplatnenia jeho spravodlivých nárokov.

DrSc. pol. Milan S. Ďurica, profesor dejín strednej a východnej Európy na Univerzite v Padove; profesor cirkevných dejín na Rímskokatolíckej Cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulte UK v Bratislave

O AUTOROVI

Milan Stanislav Ďurica sa narodil 13. 8. 1925. Je historik,

prekladateľ a publicista. Študoval na gymnáziu v Prešove a od roku 1944 na biskupskom gymnáziu v Trnave. Ako osemnásťročný vstúpil k saleziánom. Po maturite ho ako mimoriadne nadaného žiaka poslali študovať do Talianska. Filozofické a teologické štúdiá absolvoval v Turíne (1947 –1956). Po uchopení moci komunistami v roku 1948 sa rozhodol zostať v zahraničí. Kňazskú vysviacku prijal 1. 7. 1956. V rokoch 1957 – 1961 študoval politické vedy na univerzite v Padove, kde získal doktorát. Absolvoval študijné pobyty v Ženeve, Louvaine, vo Viedni, v Mníchove, Ríme, Bonne a Kolíne nad Rýnom. V rokoch 1951 – 1952 pôsobil ako docent filozofie v Grand-Halleux v Belgicku. V roku 1956 sa stal profesorom teológie na vysokej škole bohosloveckej v Abano Terme v Taliansku. Od roku 1963 pôsobil ako profesor politických a ústavných dejín východnej Európy na štátnej univerzite v Padove, o tri roky aj ako lektor slovenskej reči a literatúry. V roku 1968 založil Stredisko východoeurópskych štúdií – CESEO. Stal sa členom viacerých medzinárodných vedeckých historických spoločností. Popri svojej pedagogickej činnosti pravidelne vypomáhal v duchovnej službe. Po páde komunistického režimu založil v Bratislave Ústav dejín kresťanstva na Slovensku a na Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulte pôsobil ako profesor cirkevných dejín.

Milan Stanislav Ďurica sa v roku 1993 stal laureátom Štátnej ceny ministra kultúry Slovenskej republiky. V roku 1995 ho taliansky prezident Oscar Luigi Scalfaro ocenil najvyšším občianskym vyznamenaním Veľkého dôstojníka Radu za zásluhy Talianskej republiky. V roku 2000 mu Historický odbor Matice slovenskej udelil Cenu Daniela Rapanta za celoživotné dielo v oblasti historických vied. Významná je i jeho edičná činnosť. Jeho bibliografia vedeckej a publicistickej povahy v siedmych rozličných jazykoch prevyšuje tisíc jednotiek. Na Slovensku publikoval: Slovenský národ a jeho štátnosť (1990), Národná identita a jej historický profil v slovenskej skutočnosti (1991), Sto rokov encykliky Leva XIII. Rerum novarum (1991), Jozef Tiso, slovenský kňaz a štátnik, I. 1887 – 1939 (1992), Dejiny Slovenska a Slovákov v chronologickom prehľade (1995, 1996, 2003, 2007), Priblížiť sa k pravde (1997, 2007, 2012), Milan Rastislav Štefánik vo svetle talianskych dokumentov (1998), Slovenská republika 1939 – 1945, Vznik a trvanie prvého slovenského štátu 20. storočia (1999), Dr. Jozef Tiso v hodnotení Hitlerových diplomatov a tajných agentov (2000), Katolícka cirkev na Slovensku 1938 – 1945 v hodnotení nemeckých diplomatov a tajných agentov (2001), Jozef Tiso 1887 – 1947, životopisný profil (2006), 29 spisov v edícii *linea recta brevissima* (2006 – 2013) a mnoho príspevkov v odborných časopisoch i periodickej tlači. (LÚČ, Bratislava, 2013).

833 (836?)

MOJMÍR, knieža starých Slovákov, ktorí sa usadili na rieke Morave, zmocnil sa územia Nitrianskeho kniežatstva a vyhnať Pribinu. Pribina so svojou družinou hľadal azyl najprv u Chorvátov, potom u Bulharov, ale nakoniec sa uchýlil k franskému markgrófovi Ratbodovi a cez neho ku kráľovi Franskej ríše Ľudovítovi Nemcovi.

Celé takto rozšírené kniežatstvo Slovákov bolo pomenované podľa Mojmirovho sídla na rieke Morave Moravským kniežatstvom, Moravou.

V tejto súvislosti mnohí autori hovoria o vzniku takzvanej "Veľkej Moravy". Je to zavádzajúce tvrdenie, na ktorom sa zakladá mýtus o "prvom spoločnom štáte Čechov a Slovákov", aký v dejinách nikdy nebol. Ani jeden historický prameň z 9. storočia nepozná štátny útvar, ktorý by sa nazýval Veľká Morava. Moravský archeológ a historik Inocenc Ladislav Červinka po dlhých štúdiách došiel k tomuto jednoznačnému zisteniu: "Říše velkomoravská byla především říší národa slovenského, o tom nemůže být sporu: na Nitravě jedno knížetství, na řece Moravě druhé."

Není pochyby, že kmen slovenský byl jádrem mojmírovské říše, neboť tento kmen podnes převalnou část bývalých jejích krajů obýva. (...) Uherská část Velké Moravy byla hlavním jevištěm činnosti slavného onoho knížetě Svatopluka.

Jozef Zavadil, Velehrady Devín a Nitra. Kroměříž 1912, str. 10, 19.

Názov Morava bol čisto geografickej povahy. Dokazuje to aj skutočnosť, že keď sa starí Slováci od rieky Moravy usídlili na území dnešného Slovenska, ich sídliská sa označovali názvami Moravany, Moravce, prípadne upresňujúcim prídavným menom moravské, moravský a pod., celkom tak, ako keď starí Slováci od rieky Váh sa usídlili na území dnešnej Moravy a zakladali osady nazývané Važany, akých je tam dodnes ešte viac (7) než odvodením od názvu Morava na dnešnom Slovensku (5).

837

Podľa jediného prameňa (Conversio Bagoariorum et Carantanorum) kráľ Ľudovít Nemec, keď prijal knieža Pribinu, dal ho pokrstiť v Kostole sv. Martina v Traismaueri.

Mnohí autori z toho dedukovali, že Pribina nebol predtým kresťanom. To však odporuje skutočnosti, že už vyše desať rokov predtým dal postaviť a posvätiť kostol v Nitre. Z rozličných hypotéz na vysvetlenie týchto protirečivých záznamov považujem za najpravdepodobnejšie, že Pribina bol pokrstený nesprávnym rítom krstu (iba ponorením do vody bez vyslovenia krstnej formuly), aký v tých krajoch používali viacerí misionári. Ale podľa ustanovenia zhromaždenia biskupov pri Dunaji v roku 796 takýto krst sa nepovažoval za platný. Preto ak na dvore Ľudovíta Nemca kňazi zistili, že Pribina bol pokrstený týmto neplatným rítom, museli ho znovu pokrstiť.

839

Kráľ Ľudovít Nemec prideliť premoženému slovenskému kniežaťu Pribinovi ako svojmu lénnikovi územie v Dolnej Panónii. Pribina sa tam usadil pri Blatenskom jazere (Mosaburc, dnes Zalavár v Maďarsku).

846

Kráľ Ľudovít Nemec vojensky napadol Moravské kniežatstvo. Mojmíra zbavil vlády a kniežatstvo zveril jeho synovcovi RASTICOVI (Rastislavovi).

Tento záznam franskej kroniky je veľmi dôležitým svedectvom o tom, že Rastic nemohol patriť k inému slovanskému etniku ako k slovenskému, lebo vo všetkých iných slovanských jazykoch nášho stredoeurópskeho priestoru, ako aj u východných Slovanov by jeho meno muselo mať formu "Rostic, Rostislav", ako ho radi, ale v protiklade s prameňmi prepisujú v českých a iných historických dielach. V najstarších prameňoch sa najčastejšie (aspoň v 14 análoch a kronikách) vyskytuje meno Rastic; forma Rastislav je zriedkavá.

847

[12. októbra] Kráľ Ľudovít Nemec vydal listinu, ktorou Pribinovi daroval do dedičného vlastníctva územie, ktorého správou ho predtým poveril. Pribina sa stal veľmožom Franskej ríše. Založil si sídlo Blatnohrad a šíril kresťanstvo, ako to dosvedčuje veľký počet kostolov, ktoré tam postavil.

852

Podľa záznamov o cirkevnej synode Východofranskej ríše v Mainzi (Mohuč) franský šľachtic Albgis, ktorý uniesol vydatú ženu ("až do najvzdialenejšieho pohraničného kraja ríše k polokresťanskému národu Moravanov"), dostal azyl v Rastislavovom kniežatstve. To dokazuje, že Rastic už natoľko upevnil svoj štát, že sa necítil podriadeným Franskej ríše. Na tejto synode sa hovorilo o slovenskej Morave ako o kresťanskom štátnom útvare.

Rastic od toho času je v historických prameňoch označovaný aj ako kráľ.

853

Bulharský chán Boris sa spojil so slovenským ("vinidským") kniežaťom Rasticom a spoločne prepadli franské územie. Ľudovít Nemec však ich útok odrazil.

853 – 854

Keď sa markgróf Ratbod vzbúril proti kráľovi Ľudovítovi, kráľ Rastic poskytol Ratbodovi pomoc. Ľudovít Nemec premohol Ratboda, zosadil ho a chystal veľkú vojenskú výpravu zasa proti Rasticovi.

855

[V auguste] Kráľ Ľudovít Nemec napadol s veľkým vojskom Rasticovo Slovensko. Nepodarilo sa mu dobyť Rasticovu "nevýslovnú pevnosť" (Devín?) ani poraziť slovenské vojsko. Preto sa rozhodol pre ústup, pri ktorom ho Rastic prenasledoval až za Dunaj, kde mu vyplienil krajinu a odkiaľ si odniesol bohatú korisť.

856

Ľudovít Nemec vymenoval svojho syna Karolmana za správcu Východnej marky, čím sa stal priamym mocenským susedom slovenskej Moravy.

857

Kráľ Rastic poskytol azyl slovanskému kniežaťu akéhosi kraja v dnešnom Česku (Behaim) Slavitahovi, ktorý musel utiecť pred vojenským ťažením Frankov.

858

Ľudovít Nemec chystal veľkú vojenskú výpravu proti Rasticovi. Znemožnili mu ju vnútorné spory so západofranským kráľom Karolom II. Rastic využil túto situáciu a posilnil svoju moc uzavretím mierovej zmluvy so svojim susedom Karolmanom.

Možno v tejto súvislosti prišiel kráľ Rastic na geniálnu myšlienku zriadiť na svojom území vlastnú cirkevnú organizáciu pod vedením domácich slovenských biskupov a kňazov. Preto sa obrátil priamo na rímskeho pápeža Mikuláša I. so žiadosťou, aby mu poslal biskupa a kňazov schopných uskutočniť tento zámer. Pápež Mikuláš I. nemal takých kňazov, ale možno aj z politických príčin mu nemohol vyhovieť.

860

[20. februára] Kráľ Ľudovít Nemec vydal z Regensburgu listinu, ňou schválil a potvrdil darovanie pozemkov, ktoré zo svojho vlastníctva venoval knieža Pribina kláštora v Niederalteichu. Táto listina obsahuje výraz SLOUGENZINMARCHAM – Slovenská marka, Slovenčina ako pohraničné územie Slovákov. Možno to pokladať za prvý dokument o pomenovaní územia Slovákov a za prvé geografické označenie Slovenska.

Die Mark je starý nemecký termín pro hranici a jednalo se o území při hranicích Franské říše podřízená prefektům či později markrabím se značnou autonomií, jež časem přerostla v řadě případů v praktickou samostatnost pouze s nejvyšší svrchovaností římskeho krále či císaře.

Zdeněk Měřinský: České země od příchodu Slovanů po Velkou Moravu II. Praha 2006, str. 34.

861

V jarnom období Karolman, podporovaný Rasticom, sa postavil proti svojmu otcovi Ľudovítovi Nemcovi a zmocnil sa značnej časti jeho ríše. Asi v týchto bojoch padol Pribina, ktorý bojoval na strane Ľudovíta Nemca. Jeho kniežatstvo zdedil syn KOCEL.

Asi následkom týchto udalostí kráľ Rastic vyslal posolstvo do Ríma k pápežovi Mikulášovi I. Veľkému (858 – 867) so žiadosťou, aby mu pápež poslal učiteľa biskupa, ktorý by vyučoval jeho slovenský ľud v jeho vlastnom jazyku. Vtedajší Slováci už boli totiž kresťanmi, ale misionárom z Franskej a zo severnej Itálie ťažko rozumeli, lebo tí nehovorili ich jazykom. Zrejme Rastic mal pri tom aj politické ciele, lebo priamy kontakt so všeobecne uznávanou najvyššou autoritou. Pápežského stolca mohol citeľne posilniť jeho vládu. Mikuláš I. neodmietol jeho prosbu, ale nemal v Ríme vhodnú osobnosť na takúto úlohu a mal práve veľké problémy s konfliktom medzi

byzantským patriarchom Ignácom, ktorého Bardas, mocný konateľ cisára Michala III. (856 – 867) prinútil odstúpiť, a ním vymenovaným novým patriarchom, vysoko vzdelaným laikom a diplomatom Fociom, ktorý vyvolal prvú schizmu medzi východnou a západnou cirkvou.

862

Kráľ Slovanov Rastic po neúspešnom posolstve do Ríma sa obrátil na druhú všeobecne uznávanú cirkevno-politickú autoritu Byzantskej rímskej ríše. Vyslal tam podobné posolstvo k cisárovi Michalovi III. so žiadosťou, aby mu poslal biskupa a učiteľa, ktorý by slovenskému ľudu hlásal evanjelium v jeho vlastnom jazyku. Cisár čiastočne vyhovel Rasticovej prosbe a poslal mu misiu učiteľov viery a práva na čele s bratmi Konštantínom a Metodom. Konštantín, zvaný Filozof, bol jedným z najučnejších mužov cisárskeho dvora. Pochádzal zo Solúna, ktorého okolie už bolo zaplavené usadeným slovanským obyvateľstvom. Pravdepodobne preto ako vynikajúci filológ poznal aj tamojší slovanský dialekt. Aj jeho brat, mních Metod, ktorý zmladi desať rokov pôsobil ako cisársky administratívny úradník medzi Slovanmi, mohol poznať ich hovorovú reč, ktorá však ešte nemala nijakú spisovnú formu, ba Slovania vôbec nemali svoje písmo. Preto Konštantín už v Carihrade zostavil osobitnú abecedu pre Slovanov a začal prekladať najpotrebnejšie náboženské texty do jazyka Rasticových Slovákov.